

LAISVOJI LIETUVA

LITUANIA LIBRE —

Pavasaris, Rusų Komunistų Pavergtoje Lietuvoje

Pavasariu papuošt žadėjom,
Kaip savo tikrų seserį.
Buvai pačioj į unystėj
Ir pačiame pavasary.

Slandie dainuot norėtys
Pačiais gražiaisiais rimais,
Bet slėgia tamsios mintys
Ir žengia budeliai arimais.

✕

Rūstavo vėtros vakar
Po kalnus ir pašlaites,
Kad tu likai be laisvės,
Kad tu likai nušlaitė... .

Bet nelūdėk tėvyne
Ir nenustok kovojus.
Tavo išvargusių krutinių,
Dar guos laisvas rytojus.

✕

CINE SELECTO

Vienintelis lietuvių P. Žukelio kinas
Urugvajuje

c. Grecia 1105 - 07. Cerro.

Tel. 22-11-25

Filmos:

Visuomet paskutinės laidos, meniskiausios ir aukštos kokybės. Daugumos lietuvių ir kitataučių gausiai lankomas kino teatras.

- MARGUTIS -

Vienintelis muzikos, dainų, rimtų, naudingų skaitymų ir sveiko jūmoro, lietuvių kalboje išeinantis Amerikoje žurnalas.

Jį redaguoja, žinomas mūsų kompozitorius Antanas Vanagaitis ir metams tekainuoja tik 2 doleriai. Paprašykite savo gimines Amerikoje, kad jė jums užprenumeruotų taip naudingą ir gausiai iliustruotą žurnalą.

— M a r g u t i s —

6755 South Western Avenue.

CHICAGO, III.
U. S. A.

- Amerika -

lungtinių Valstybių Lietuvių Savaitraštį.

Kas savaitė gausite nemažą žinių apie lietuvius visame pasauly. Rasite įdomių straipsnių ir pasiskaitymų. Prašykite gimines Amerikoje, kad jums užrašytų šį laikraštį. Pietų Amerikos šalyse metams 5 doleriai.

— A M E R I K A —

222 So. 9 Str.

Brooklyn 11. N. Y.
U. S. A.

Krautuvė - Baras

Viktoro Kučiausko

c. PRUSIA 1851, kampas BOGOTA

Telefonas: — 22 13. 26. —
Villa del Cerro.

Didelis pasirinkimas visų rūšių maisto produktų Vietos ir užsienio gėrimai. Kainos ekonomiškos. Lietuviškas patarnavimas Lietuviams nuolat. —

Krautuvė ir Baras

Jono Gramošausko

c. PERÚ 1992. — Villa del Cerro.

Pirmos rūšies visi maisto produktai ir šviežios daržovės bei vaisiai. Vietos visų rūšių gėrimai Pigios kainos. Skubus ir sąžiningas patarnavimas. Persitikrinkite.

ANELÉ RAULUSKEVICIENĖ

Didelio pasirinkimo, pigių kainų bei mandagaus patarnavimo, visų rūšių maisto produktų krautuvė. Lietuviai prašomi užteiti persitikrinimui.

Calle BOGOTÁ 5217. — CERRO.

Pr. Riboko ir Aizersteino

Meniškių Odos Isdirbinų

Fabrikas

calle RIO BRANCO 1102.

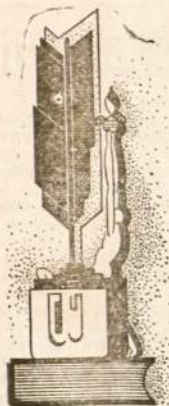
Visoki meniški odos isdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. Lietuviams daromos specialės nuolaidos.

Vienybė

Įdomiausias, plačiai slaugomas, Jungtinių Amerikos Valstybių savaitraštis. Vienybę redaguoja poetas Juozas Tysliava. Metams tekainuoja tik \$ 5.50 amerikoniško dolerio.

— V i e n y b ė —

412 Bedford Ave.,
Brooklyn, N. Y.
U. S. A.

— Lituania Libre —
REVISTA MENSUAL
de
Ciencia, Artes y Letras
Rio de Janeiro 4001, CERRO

EDITADA por la
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY-LITUANIA

Aprobada y reconocida por la
Ley del Gobierno Superior de la
Nación, con la Parroquia Jurídica
— en el año 1941 —

Organo oficial y propiedad intelectual
total de la misma. Impreso en la
Imprenta Fortaleza
Redacción, Administración e Imprenta
Rio de Janeiro 4001
— Cerro —

Redactor Responsable:
JULIAN JA' AISKAS
Berna 2347. Cerro
• Administrador
Pedro Korkuzas
Rio de Janeiro 4001
Cerro

Mefiné Prenumerata:
Urugvajuje \$ 1.50 U.
Argentinoj \$ 4.00 Ar.
Amerikoje \$ 2 dol.
Perlaidas sijstii admini-
stratoriaros vardu.
Raštus sijstii redakci-
jos vardu.

— Lituania Libre —
Rio de Janeiro 4001
Cerro. Montevideo.
Uruguay.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año II) | Montevideo, Balandis - Abril 1946 | Nr. 4 (16)

Mūsų sunkaus darbo rėmėjus, bendradarbius, skaitytojus, lietuvius treminius ir visus širdingus patriotus, sveikinam su

Velykų Šventėmis.

Dirbkim. Būkim vieningi. Lai neapleis mus energija ir ryžtumas, o tikėkim, kad kitas

Linksmasis Aleliuja,

Suskambės laisvę atgavusioj Tėvynėj.

•Laisvoji Lietuva•

K. Verax

Como los Soviets provocan el exterminio de las naciones

(Continuación)

Según noticias recibidas últimamente en Nueva York, de las regiones que a la terminación de esta guerra cayeron en la zona de influencia de la URSS, es trasladada a las profundidades de Rusia toda la población de ascendencia no rusa por el motivo de que «los límites fronterizos de la Unión Soviética deben estar seguros».

Una vez eliminada la población «indeseable» en las regiones occidentales de la Europa Oriental, los plebiscitos que eventualmente se podrían efectuar allí ya no resultarían peligrosos para los Soviets.

Cuando fuere ultimado y deportado todo el mejor elemento nacional, entonces Stalin, tal vez, no tendría vergonzosos reparos en proponer a los anglosajones, durante la conferencia de la paz: «Si queréis, pueden realizarse plebiscitos en Lituania, Polonia y otros partes». Cuando en los hogares lituanos habien los esclavos del orden comunista traídos desde las regiones del Mar Caspio o los Montes Urales, el destino de la «República Soviética de Lituania» será dispuesto, sin duda, de acuerdo a la voluntad del dictador rojo. Y para que esta repugnante comedia parezca más natural, los lituanos expatriados y los colonistas llevados desde la U.R.S.S. a Lituania deben firmar (aterrorizados por los enkavedistas) que abandonan el lugar o se instalan voluntariamente...

Por cuanto interesa a los verdugos del Kremlin ocultar sus obras malas, encubren todo con la propaganda de la mentira o el silencio de muerte. Un cable informativo de Moscú anunció entre otras cosas que, por ejemplo, el intercambio de habitantes entre Lituania, Polonia y Ucrania se desarrolla favorablemente y de acuerdo a los planes previos... (5 XII-1944). Informaciones de esta índole sólo pueden engañar a los ignorantes, pero no a aquellos que conocen los Soviets por experiencia propia. Ningún lituano «voluntariamente» cambia su patria por la Siberia. Si alguien, por medio de las torturas firma el escrito de su condena o expatriación propias, ese, en realidad, más condena a sus verdugos que a sí mismo.

(Continuará)

Lietuviška Daina Argentinoje

Istorija pasakoja apie vaidilus, kurie dainuodavo mūsų protėvių žydarbius. Kai lietuvių tauta neteko savo didvyrių, kada ant mūsų senelių pečių užkrito baudžiavos jungas, tada darbų nuvarginti kaimiečiai paguodos rasdavo dainoje. Dažniausiai lūdnos ir svajingos būdavo tos jų dainos, ir kartais buvo tai vienintelis jų susiraminimas ir džiaugsmas.

Į lietuvišką dainą mūsų broliai ir sesės, mūsų motulės sukrovė savo vargus, džiugesius, širdes jaatrumą, atsiminimus, svajones ir mintis apie gražesnius pasaulius už mėlynių marių, kur stovi liepa su auksu viršūne ir kur žėri pilys su žalvariniais vartais. Net ir kasdieninė bėtis toje dainoje turi savo prasmingą gražumą ir švelnumą, net ir juodas vargas ten vargelių vadinamas. Dainuodamas, lietuvis ne tik sau širdį gaudino, kaip Matronis sako, bet visu gulumu išreiškė savo meninį pamėgimą ir estetišką sugebėjimą. Paprastai lietuviškai kaimiečiai kartais šimtus dainų moka atmintinai. Kaip visa lietuvių tauta, taip ir jos daina šiandien kenčia vargą ir sunaikimą. Kaip Lietuvai neleidžiama laisvę atgauti, taip ir jos dainai trugdoma skembėti, kadangi toji daina lietuviui nuo ankšties ne tik savo sielos suraminimas, bet ir geresnių dienų skaitlitoja, įkvėpėja ir kovų palydovė.

Už tai tegalima troškinti linkėti, kad ten, kur šiandien mūsų broliai ir seserys yra laisvi, toji daina nenutylėtų, bet būtų gausi, maloniai priimama, palaikoma. Tuo būdu bus saugojama ir gerbiama didelės senos dainų tautos tradicija, palaikomas ir ugdomas brangus grožio lobis. Kad lietuvių laudes daina yra aukštos meninės vertės, tą yra pastebėję pasauliniai mokslininkai ir rašytojai.

Argentinoje, žinai, lietuviškoji daina ir giesmė turi gerą vadovą ir gerus dainininkus. Prieš penkiolika metų patriotų idealistų pastangomis Buenos Aires suorganizuotas sv. Cecilijos choras atėjo ir tebeatlieka didelę kultūrinę misiją. Užmergielis vargonininkas Vaclovas Rymavičius, choro organizatorius, vedėjas ir kompozitorius. Į darbą įdėjo daug sugebėjimo, pastatymo ir nuosirdumo. Nepaisydamas emigranto sąlygos e kūrybiniam darbui trugdymo, jis ne tik chorą lavino, bet jo repertuarą praturtino savais kūriniais. Jis sukomponavo (su savais žodžiais) dešimtį dainų ir religinių «Avebergės». Jis ir dabar kuria naują harmonizuotą. Laukiame!

Nemažiau šitą įvertinimo žodžių tenka pasakyti ir apie sv. Cecilijos choro dalyvius ir dalyvius. Jų pastatymai lietuviškam reikalui ir melė dainai visų geros valios tautėčių yra pastebėti su simpatija. Dažnai tik grįžę iš darbų stebėdavo iš tolimų priemies-

čių į repetičijas, parengimus, nepaisydami nuovargio ir išlaidų. Kartais sugedusių pašalinį gausių dargi pašėpami ir kritikuojami. Bet šis pastatymo paduro, kad patriotiniai vakarai įgytų daug patraukimo.

Pažymėtina, jog dabartinime choro sąstatė yra dar pačių pirmųjų jo dalyvių. Tai U. Povilonytė - Blumbergienė, Z. Juknevičius, K. ir J. Rymavičiai, J. ir St. Poviloniai, J. Grigaravičius, J. Mielauskas, T. Mikalaukas, A. Stančikas, K. Misiūnas, kuris yra ir reikalų vedėjas. Dabar chorą papildė gausios jaunesnės pajėgos, dalis jau iš čia gimusių.

Sv. Cecilijos choro istorijoje pažymėtina, kad jis buvo statęs net operą «Birutė» ir operetę «Consilium Facultatis». Kelis karti reprezentavo lietuvius šventovėje Lujane Dainavo radiofone ir pernai įdainavo P. Amerikoje pirmąsias lietuviškas ploušteles.

Su choru bendradarbiavo įvairios solistinės pajėgos, iš kurių pažymėtini L. ir A. Grisonai, o sopranas U. Povilonytė - Blumbergienė ir baritonas E. Orlovas solų partijas išpildo ir dabar. Pats choras durti turi vien vyrų ir vien mergaičių atskiras sekcijas.

Visuomenė kviečiama šiuo šviesiu įvykiu susidomėti, o muz. V. Rymavičiui, choristėms ir choristams linkėtina ilgiausių, vis veiklių ir laimingų metų!

Ks.

Muz. V. Rymavičius

Sv. Cecilijos choro vedėjas ir žymus lietuvių dainos popularintojas P. Amerikoje.

Pagerbime Motinas Jų Dienoje

Mes lietuviai, šiemet ypatingose sąlygo- se minėsime Motinos Dieną.

Nors, kaip visuomet išaušo jaunas pava- saris, artėja milijonais kvepalničių žiedų pasi- puošęs gegužis ir giriose suskamba sparnuo- čių daina, bet Lietuvos Motinai, visa tai tik didina jos begalinį kentėjimą, jos gilų sielvar- tą ir temdo ašarų netekusias akis, nes numy- lėti Lietuvos laukai dar tebegaruoja šviežiu išžudytų ir žudomų sūnų krauju. Paukščių dainas pakeičia šiurpiais kūnų purtanti kan- kinamų sūnų ir dukterų vaičiojimai iš bolševi- kiškių kazamatų, kalėjimų ir katorgų.

Lietuvos Motinos širdį pasiekia ir nie- kam neprasikaltusių Lietuvos vaikų kančios Sibiro taigose, Kazakstano smiltynuose bei Aitajaus uolose, į kur juos numetė lėtesnei ba- do ir skurdo mirčiai, puslaukinė komunistinio maro banga, kaip lygiai gyvybę gelbėjusių ir šiandien išsiblaškiusių benamių, nuo Norvegi- jos fjordų iki Epiro aukštumos, kuriuos se- ka ir nuolat tyko modernus NKVD sadistas.

Taigi šiandien prieš Lietuvos Motinos išvertas akis beliko tik karo nuodėguliai ir pelenai, kartuvės ir kapai. Ir ji nuolat besira- mina tik pagirytė, sukniubusi po kryžiumi ant nužudyto sūnaus ar dukters kapo, pajudu- siu, kančių raukšlėmis išvargtu veidu, sutar- šytais plaukais ir sukepusiomis lūpomis tyliai kartodama: «Visogalio valia. Jo gal paskutinį mūsų tautai bandymą nešime kantriai ir pra- šysime gražinti ramybę».

Ir juo šiandieną didesnis yra mūsų Mo- tinų kentėjimas, juo Lietuva labiau paversta kapinynu ir ištisu kalėjimu, tuo glaudžiau, iš- kilmingiau ir didingai minėkime Motinos Dieną. Minėdami ne vien pagerbsime savo Moti- nas, pasidalysime jos kentėjimų užojautą, bet ir patys, tikrieji Lietuvos vaikai, tą dieną pa- sisemsime taip reikalingos mums stiprybės mūsų šventojų kovoj už Lietuvos laisvę. Tik iš palaiminto Motinos vardo iš jos aukojimo- si ir begalinės meilės mums ir mes išmoksi- me daugiau ir su meile aukotis Lietuvai, ku- ri ypač dabar taip reikalinga mūsų aukojimo- si, darbo ir meilės.

Maža būty pagarbos Motinai ir naudos Lietuvai, jei Motinos Dieną paminėtumėm pa- prastais šou'tais. Turim minėti ne tik plačia, pilnai atitinkama tai dienai programa, bet ir samoningo išsiaiškinimą, kad ir anais sunkiais Muraviovo Koriko laikais, Lietuvos Motina ne tik prie duzgento ratelio ir nuolatinėj bai- mėj, kad neužpultų mas'olbiškasis žandaras, mokino mus lietuviai skaityti, bet ji davė mums lyngnešius, pirmuo-ius mūsų paverg- tos tautos ža lintojus ir kovotojus už jos lai- svę. Pats mūsų pagarbiškas rašytojas kanaunin-

Juozas Tumas - Vaižgantas yra pasakęs: «My- lėti tėvynę, jai dirbti, kurti ir gera daryti, ma- ne išmokė mano motinėle».

Taip, Lietuvos Motinėle įkvėpė ir Tumą ir Basanavičių su Maironiu ir tūkstančius kitų didvyriškų Tėvynės mylėtojų, kurių nenu- baidė nuo tautos darbo nei Muraviovo kar- tuvės nei baisūs Sibiras. Jos meilė savo vai- kams, savo kalbai, religijai ir tradicijoms bu- vo ir pasiliks toji galia, kurioje gimsta did- vyriai mokantieji ryžtis ir aukotis didžiam idealui.

Daug šiandien Lietuvos Motinų ne tik nebeteri vyrų ir vaikų, bet bolševikiškojo siau- bos atplėtos nuo gimtosios žemės ir nublokš- tos i tolimus vargų pasviečius neturi kur gal- vą priglausti. Pirmoj eilėj prisiminkime jas. Kiekvienas doras lietuvis tą dieną, ar pinigais ar kuo kitu turi aukoti kaip Motinoms, taip ir dešimtims tūkstančių mažųjų lietuviukų našlaičių, nuo kurių labai daug priklausys iš- silaisvinusios Lietuvos ateitis.

Tokių uždavinių turėdami šiemet rink- simės minėti Motinos Dieną, kad pagerbus jos vardą ir prieš ją prisiekus, jog dirbsime, kol mūsų Motinų žašromis ir brolių krauju aplaistya Lietuvos šemė vėl bus laisva ir ne- priklausoma.

B. V. - tė.

MYLIMAI MOTINAI

— Kaip kalne rugelių bangos
Lankos nenuvytė. —
Mato, stebi aukštį dangūs, —
Lenkiamės mamytei.
— Kas tiek rūpesčių turėjo?
Tiek vargų pakėlė?
Meldė Didįjį Kūrėją...
Mūsų motinėle!

— Kaip po kiemą, lanką žalią
Zaidėm kaip plaštakės. —
Mus juk iš mažens dienelių
Saugo mamos akys.

— Ir nuvargus dešinėj jos
Mus žegnots mokė:
Dėkot, dirbti, kaip spaus dėjos,
Rūpesčiai visokie.

Motin! šventėj nūn tavojoj,
Iš visur su'ėkė,
Pleždančia daina karlojam:
Dėkui, mama, dėkui!

— Būsime geri tau, mama,
Kaip tu mums širdulė —
Ilgą amžių, amžių ramų
Melsim tau Dievulo.

Inčiūra.

MASKVOS NAUDAI

Klysta sakantieji, kad komunistų diktatūra nieko nesiskiria nuo nacų diktatūros, Tiesa, jog Hitleris ir Stalinas savo valdymo formos žiaurumais, žmonių žudymais ir kitų tautų grobimais nieko nesiskyrė. Bet sukoncentravime visuomenės atimam, jų sufanatizavime iki idiotizmo, savo propagandos cinizme ir feimagogijoje bei nepaprastai Kremlui paklusnių komunistinių bazių įsisteigimu visame pasaulyje, Maskvos despotas toli pralenkė Berlyno despotą. Už alkany ir bėtiesių Rusijos žmonių pinigų įsteigtos visose valstybėse šitos komunistinės bazės, šiandien ir akliai pasirodė, kad tai yra samoningas, karštkal disciplinuotas ir aklai parėdymus vykdančios Maskvos imperializmo įrankis.

Eilę metų esame pastebėję, kad kokios tautos, kokio išauklėjimo ir kultūros komunistas nebūtinai, jis vistiek keičis savo krašta ir garbais Rusiją. Jis lengva širdimi parduos savo motiną, nužudys broli, pames savo kūdikius, uždegs kalvyno trobas, meluos ir lausys garbės žodi, jei tik taip daryti bus jam įsakyta iš Maskvos. Taigi ir nėra ko stebėtis, kad visų tautų komunistai yra tuolygus dresiruotas cirko beždžionių būrys, kuris taip daro ir taip per virvutę šokinėja, kaip Maskva diriguoja.

Neidami toli, mes pažūrėkim į tariamus Urugvajaus «lietuvius» komunistus, kuriais vadovauja Lietuvos «poselencis» Rakov, Grebenkov, kažkoks «fricas» Brelinger. Jakoibo Sandler ir pora už «gluotnius» darbus su vokiškais pasais atbėgusių, pasiryžo pakalbėti lietuvių vardu ir dar ne kaip, o Pietų Amerikos lietuvių vardu.

Jau kuris laikas, kaip «poselencų» organas «Darbas» kalba apie «kongresą», kuris turėsins «numaskuoti demokratijos priešus ir suteikti moralę paranią tarybų Lietuvai».

Apie tariamąjį «kongresą» mes visai nebūtūmėm ir kalbėti, nes kalbėtūmės tik sudaro grobė, iš apgondinimų lietuvių centų hallavojančiai, tamsios praeities, antilietuviškai ir išauklinti raudonojo imperikalizmo pastumdėlių šūve, košį sudaro «Darbas». Bet radom reikalų pasiūlymą tikriems lietuviams, kad jie žinotų ir būtų atsargūs, nes toki «kongresas» sugalvojo ir siekia juomi «demonstruoti» krūvinieji Maskvos enkavedistai, prieš Lietuvos laisvę. Akla enkavedistų valios pildytoja ir įsigimusi «Darba» kliša ir čia atlieka tik šlyvaščių mūro rolę.

Dabar, kai vien pasaulio laisvieji lietuviai beldžiasi į dūdeles, ragėdė ir prašo atitaisyti maskoliškojo imperializmo smurtą prieš Lietuvą, kai kultūringų tautų opinija ir spau-

da tolyn aiškiau ir aiškiau pasisako prieš rusų neteisybę, kuomet ir didžiosios demokratijos ima nebenušleisti raudoniesiems imperialistams, Maskvos rykliai junta rimtą pavojų. Jiems gali išsprukti ne tik Lietuva, bet ir kitos užgrobtos ir sunaikinimui pasmerktos tautos. Todėl NKVD budėliai kinko į darbą visus savo, visų pavergtų tautų kisingus.

Toki pat šlyksti prieš savo tautą judesystė yra pavesta atlikti ir miestiešiams okupantų batliažiams. Mūsų išgautos gerai žino, kad visas šis jų darbas Maskvos naudai yra pavėluotas, kad jokio Pietų Amerikos lietuvių kongreso jie sušaukti negali, nes lietuviams patriotams perdaug gerai pažįstama, kaip pati, visai nešvari «Darbo» komuniacijų šūve, taip ir už jų pečių pasislėpusių Lietuvos budėlių tikslai. Bet jems ne tas ir reikalinga. Pakviets ne komunistus, ne tikrus Maskvai pasidavėlius, tokiame «kongrese» greit paaiškėtų krūvinos enkavedistų iltys. Todėl, gal jau būsite pastebėję, kad «Darbas» tariamosio «kongreso» nuomonų ieško tik grynai maskoliško kraujo ir bolševikiško kūno draugus. Na, tas nuomonės, senai pagamintas, atsargiai enkavedistų patikrintas ir «reikšnia» pasirašyti nemokantieji raudonieji Tamošiai, robakšinės, be «slovės» bobelės ir net pemenaitė A. Matulevičienė, kuri iš Čiulputės tebėra panosė našutus taip pat «reikšnia» savo nuomonę Pasak «Darbo», tai esą «didelio stažo veikėjai ir žurnalistai».

Šiie tai raudonieji Tamošiai, kelios labai linksmos bobelės ir piemenitės, vadovaujami draugu: Rakov, Grebenkov, Brelinger, Sandler ir dar kelių panašių «lietuvių» ir sudarys «kongresą», kuris ne tik moralei parems tarybų Lietuvą bet ir pasirašys Maskvos žvalgybininkų pagamintą r. žt. O paskui «draugas» Višinskis ir Gromyko sakys: «Kojūs norit? Va, «lietuvių» patenanti mūsų okupacija. Je jokios nepriklausomybės nenorit. Tai ir viskas ko šis «kongresas» siekia».

Antras, «Darbus» nemažai svarbus šio «kongreso» uždavinys, tai pasiginavimas. «Darbas» jau paskelbė, kad štam reikalui jie išleido bonus, nuo 20 centėsimų iki 5 pejų ir lietuviams jie belieki vien tik išpirkti. Vadinas, Urugvajaus lietuviai turi dar primokėti raudoniesiems kisingams, kad jie užgirs bolševikų okupaciją ir lietuvių žudymą Lietuvoje bei jų tremimą į Sibirą, o mūsų kisingal nuvyks už tuos pinigus Argentinon gauti vieną kitą parašą, kokiam nors bolševikų žūrininkui išsels bulių ir ne vienas įsitašys komisarinęją koštumą.

Šis «kongresas» taipgi ir ant dviejų kėdžių sėdinčius «pūsnus» reikšiami parodys. Kas rėms šį šlykštų brolių pardavimo ir Maskvos imperializmo stiprinimo darbą, kas jems nukuts ar kitais rėms, tas aiškiai išeis prieš Lietuvos nepriklausomybę ir toki be ceremonų mes traktuosime pagal kainą.

Patriotas.

Kaip Danijos Lietuviai Minėjo Vasario 16-ja

Danijoje esą lietuviai - pabėgėliai, apgyvendinti Henriksholmo stovykloje. Vedbaeke, iškilmingai paminėjo Vasario 16 d. šventę. Šventė buvo pradėta 10 val. visų stovykloje esančių lietuvių susirinkimu. Po Tautos Himno stovyklos patikėtinis J. B. padarė atitinkamą šventės nuotaikai praeities apžvalgą. Po apžvalgos buvo perskaityta Malda Už Tėvynę. Prie stovykloje, specialiai parengto altoriaus buvo atliktos šiai šventei pritaikintos pamaldos. Per pamaldas buvo giedamos lietuviškos giesmės ir St. Z. smulku pagrėjo «Ave Maria». Pabaigoje V. V. vadovaujamas oktetas pagledėjo «Apsaugok Aukščiausias». Per pamaldas buvo pašventinta lietuvių tauti nė vėliava, prie kurios asistavo skautai. Šiai šventei pritaikinta pamokslai pasakė, pamaldas laikęs didelis lietuvių draugas danas, katalikų kunigas B. Hacke. Jis turiningo pamokslu pabaigoje lietuviškai pasakė: «tauta, kuri garbina Mariją - nepražus». Minėjimas ir pamaldas praėjo nepaprastai pakilioje patriotinėje ir religinėje nuotaikoje. Po pamaldų išsiriškiavusi lietuvių skautų draugovė «Nemunas» su skautininku J. Vanaugu prieky, priėmė savo narių - kandidatų žodį ir tuo draugovė pagausėjo tikraisiais nariais.

Vasario 17 d. ikyvo Vedbaeko. Vasaros Teatro salėje, viešas minėjimas su plačia meline programa. Šiame minėjime buvo 5000 lietuvių draugų ir gerbėjų - danų. Be to, paminėjime dalyvavo Lietuvos Generalinis Konsulas B. Nielsen, kuris ir dabar yra didelis lietuvių pabėgėlių ir jų reikalų vždarėjas. Minėjime taip pat dalyvavo buvę Lietuvos Danijoje ir Danijos Lietuvoje konsulatų tarhau-tojai, latvių ir estų Legation-srai atstovai, danų - lietuvių draugijos nariai ir daug svečių. Minėjimą atidarė Henriksholmo stovyklos patikėtinis J. Bendorius. Kalbas pasakė tos pat stovyklos inspektorius danas S. Sandel, jis nuosirdžiais žodžiais atsilėpė apie Lietuvą, lietuvius ir pabėgėlius, doc. M. Brakas, savo išsamioje kalboje apžvelgė lietuvių kovas dėl nepriklausomybės atgavimo. Generalinis konsulas B. Nelsen papasakojo savo įspū-džiūs iš nepriklausomo ir gražiai besitvarkan-čio Lietuvos gyvenimo. Vasario 16 progą svei kino: estų, latvių įgaliotiniai, Švedijos lietuvių atstovas A. Stūmūtis, keletas žymių danų ir k. Daug sveikinimų iš danų gauta telegramomis ir laiškais. Po oficialiosios dalies įvyko koncertas, kuriame pasirodė: vyrų choras, mišrus oktetas, baletas, tautiniai šokiai, de-

klamacijos, skautų draugovė «Nemunas» ir kiti. Meninė programa danams paliko didelio įspūdžio. Po šventės Henriksholmo lietuviai iš Danų Raudonojo Kryžiaus įgaliotinio, šios stovyklos inspektoriaus, gavo padėkos raštą, ir pagyrimą dėl nepaprastai nusisekusios ir didelės šventės, kurioje lietuviai pasirodė nepaprastai gražiai ir tvarkingai

D. L.

LITUVIAI BENAMIAI ŠVEDIJOJE

Mažutė Lietuvos sūnų bei dukrų dalelė, vos 5 šimtukai yra prisiglaudę Švedijos žemėje. Vieni jų yra jau nuo pirmosios bolševikų okupacijos, kiti nuo 1944 metų rudenio, o tik maža saujelė baigiantis karui, ar net jam jau pasibaigus i čia atvyko. Tarp šios tautelės saujelės rasime visokios profesijos ir luomo žmonių. Per tris nuosimėdus yra tokių, kurie ilgai išbuvo nusių koncentracijos stovyklose. Bet kietas pasiryžimas ir lietuviškas užsispyrimas juos laimingai atvedė Švedijon, kurioje laukia kėda galės grįžti išsiblaiviusion Tėvynėn. Nors kaip nėra apnuikus Lietuvos padangė, bet benamiai lietuvis Švedijoje yra tvirto nusistatymo ir žino, kad teisingumas kartą laimės.

Visi Švedijos lietuviai jau dirba įvairiuose darbuose. Vieni fabrikuose, kiti ligoninėse ar restoranuose, o studentai studijuoja ir rengas ateitai. Kiek blogiau, kad lietuviai yra išsmėję po visą kraštą. Tik Estkilstano pramonės centre gyvena net 65 lietuviai, kurie ir gaili ką nors patriotiško nuveikti. Švedijos lietuvių išsimėtyną labai apgalėjo ir BALF pirmininkas kun. dr. Končius, kai jis čia lankėsi. Tačiau kiek bei kaip sąlygos leidžia, darbuja ir čia. Mūsų judėjimo direktyvos eina iš Stockholm, kuriame daugiau ir mūsų intelektualų randasi. Tenai šaina ir retoriūm spausdinėmas dvi-savaitrišis «Svetur».

Kaip ir koxlos klūrys nebūtų, bet Švedijos lietuviai yra vieningi, patriotiniai nusiteję ir kupini ryžtingos energijos kovoti už paverptos Tėvynės ir žudomų brolių laisvę. Bolševikų smurtas nebus smūžinas. Jis susilauks načių likimo ir turės pasitraukti Azijon su savo žiaurumais ir viską grieančėiu komunizmu. Dar grįšime laisvon ir nepriklausomon Lietuvon.

Benamis A. Šs.

Rašo: Edvardas Grėbliūnas.

Taip jie gina darbininkų reikalus

Savo šiuo rašinėliu, noriu nors suglausti pasidalyti su gerbiamais „Laisvosios Lietuvos“ skaitytojais, apie vieną, kad ir mažą, bet komunistams būdingą įvykį, kurie siekdami savo nesiskaito nei su priemonėmis, nei amžiumi nei ekonomine padėtimi.

Nors dar teuriu 16 metų, bet jau dirbau fabrike, kuriame taip pat dirbo žymi dalis Lietuvos komunistų.

Jie, kažkodėl ėmė mane kandioti darbo laike ir kur pasisukdami kartoti: „Edvardas Grėbliūnas yra fašistas. Jis nori Stalino galvos. Jis kenkia darbdaviui“. Tokie pradžioje menki gnaibymai iš jų pusės vis didėjo, kol jie pasiekė savo ir mane iš darbo išgraužė.

Daug yra pasaulyje dorų lietuvių patriotų, bet daug yra ir išgamy. Tame fabrike tik aš vienas lietuviškai galvoju. Jau per Vasario 16-ją šių metų, je man išdrožė, kad jokios Lietuvos Nepriklausomybės jie nepripažįsta ir kad aš būdamas jaunas vaikinai einas blogu, fašistu, gyvuliu ir ne-naudojeliu keliu, o turįs eiti „darbininkų keliu“. Stalina, esą reikalinga laikyti Lietuvos didvyriui, jos išgelbėtoju, kuris atnešęs „tikrą laisvę“ Lietuvai.

Tokių įtelių, gramėzdinių ir įleidžiančių dalykų jie man prisakė be galo. Nuteiči nebegalėjau ir pasakiau: „Aš einu pas lietuvius, o ne fašistus. Pas lietuvius, kurie myli savo šalį ir siekia atgauti jos laisvę, tai rodo, kad toks mano kelias nėra blogas ir jokio fašizmo čia nėra. Aš taip pat esu darbininkas, bet ar privatu darbininkui garbinti imperalizmą ir diskriminaciją, kurios visos vienodos ir vergiją rešanos. Kaip tatai galim garbinti Stalina, kuris smurtu užgrobė Lietuvą, padarė ją Rušų provincija, o turėjęs aš lietuvius mėsams trema

į Sibirą arba vietoje šauda“.

Tuomet jie pakartojė, kad, vistiek Lietuva „esanti laisva“ kategoriskai pasiūlė stoti narium į jų „lietuvišką klubą“. Man griežtai atsisakius, jie ėmėsi kitų priemonių. O čia dar matė, kad Vasario 16 deklamuavau ir dalyvavau „Vytiš“ chore Jie taipgi žinojo, kad pačėdu darbu ir bendradarbiauju „Laisvojoje Lietuvoje“. Bet iki šiol niekad negalėjau pamanyti, kad jie būdami suaugę žmonės, taip pat darbininkai imtųsi prieš mane 16 metų jaunuolių tokių priemonių kurios išėdė mane iš darbo.

Tuojuo po šito, jie nuvyko į komunistų „Sindikata“ ir pripasakojo, kad aš esąs naciš, fašistas, kuris galįs paleikti sindikatui, o fabriko savininkui žydui įkalbėjo, kad jei jis laikysiąs mane darbe, tai jie visi nedirbs. Niekingai tam žydui nupasakojau kad aš esąs hitlerininkų partijoje ir buv kalbas, kad vieniems žydams esą reikalinga galvas nuokapti. Žinoma, sudariusi lokų atmosferą ir taip jėms neatleioklamai velkiant, aš buvau iš darbo pašalintas.

Bet apsimka lietuviški išgamos. Šiuo keliu jie nenueis toli ir nepasirinks pasekėju. Aš nepyktų ant Stalino ir rusų. Jie kaip rusai stengiasi didinti savo „vergų imperiją, jie grobia svetimas žemes ir naikina silpnesnes tautas. Tai savo rūšies, rusiški bolševikiškas „patriotizmas“. Bet aš negaliu suprasti ir nors kiek vertint, taip dvasinei sugėdėjus lietuviškus išgamas. Jiems rusas yra tėva, brolių veža į Sibirą, jo vieton pasodina morkolą, o jis dėkoti rusui, ir dar nori, kad ir kiti kruvinam enkavedistui dėkoti. Manai, kad tokių dvasios invalidų neturi nei puslankinės tautos.

Jie taipgi visur griešči, kad gina darbininkų reikalus, o tikrumo čia juos iš darbu, melagingai skundžia ir provo-

kuoja ir net neišvairiai išraudoja visokių aukų ir elgėvų, mų išmisiais. Vienok darbininkai ima pažinti šiuos vilkus avių kailiuose ir greit jie nebeturės vietos darbininkų tarpe.

Mažas mano pavyzdys (ar kartą tvirtina kas yra komunistai, o man tikintėti nuo jų už lietuviybės darbą jokius negarbės nesudaro. Priešingai, tas mane grūdina ir skatina daugiau dirbti.

Lietuviai turi sargotis komunistų, kaip užkrečiamos ligos, nes kurie parduoda gimtąjį kraštą, jie lengvai parduos draugą ir motiną.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

U J. Draugija „Vytiš“ tuošta nepaprastai idomų ir didingą Motinos Dienos minėjimą.

Vytiečių ir bendrai lietuvių motinų pagerimo minėjimas, popieflis įvykis „ekmadienį“, gegužės mėn. 12 d. š. m. „U. L. Kultūros Draugijos“ patalpose, gatv. Rio de Janeiro 4001, 5 val. po pietų, Villa del Cerro.

Programą sudarys maestro Vytauto Dorelio specialį pasikaita apie motinas. Vytiečiai padanos 4 balsais žymiausių arijų ir pagarsėjusių vietinės operėis, o jaunuoliai vaidindami sudariusios labai idomų juoką, apie „Blusų ligakolę“.

Bus taip pat suvaidintas atamnikamas „Motinos Dienos“ vėlažas, Vėlažu deklamacijos ir kiti įvairumai.

Baigus programą eis šokiai prie geros ir specialiai šiom minėjimui nusanzdytos orkestrtos. Vytiečiai didelių pasidventimo ruošįsi prie programos ir kviečia visus lietuvius atsilankyti Motinos minėjimam.

Kas Ir Kam Gandus Skleidžia

Jau kuris laikas, kaip piktos valios žmonija, mūsų ko'oni'oj yra sėjamos pramanytos nebūtybės ir intrigos, kad jomis pakenkus «U. L. Kultūros Draugijai» ir jos leidžiamai «Laisvajai Lietuvai». Ir kas būdingiausia, tai kad šituos gandus daugiausiai platina sukti grašiagaudos, patentuoti kauliamainiai ir kolonijoje žinomi kaip prastos moralės asmenys, tiek savo privačiame gyvenime, tiek ir visuomenės veikloje.

Mes, ne šiems pikty gandų skleidėjams, bet patriotinei mūsų visuomenei pakartotinai norim pažymėti, kad į «U. L. Kultūros Draugijos» narius ne tik primam, bet ir prašom atėti, kaip tikrą, lietuviškai galvojančią socialistą taip tautininką, kaip lietuvių kataliką, taip laisvamanią. Draugija niekad nemanė pakeisti savo principų, taigi nepartinėse jos ribose užtenka vietos visų pakraipų doriems lietuviams, kurie nori pasidaruoti mūsų kultūros palaikymui išsivijoj ir pavergtos Lietuvos laisvei.

Kaip anksčiau, taip ir dabar mes sakome, kad raudonoji bolševikų diktatūra nieko nesiskiria nuo rudosios nacių diktatūros, kaip savo režimu, taip ir godaus imperializmo apėtytais. Taip gi ir dėl tariamų partijų, mes pasiliekam nuomonės, kad Urugvajaus lietuviams, kurių dauguma neturi net pilietinių teisių, jos yra tik tuščias laiko ir sunkiai uždirbtų centų eikvojimas. Čia buvo ypatingai daug priorganizuota partijų ir organizacijų, bet kur jos šiandie visos?

Kai kas šituos nepasisekimus aiškina dėl blogų asmenybių, pateisui «partijos» vadovybėn, dėl noro vadovauti, dėl vienokio ar kitokio «politinio nesubrendimo». Gal tame ir tiesos kiek yra, bet daug daugiau klaidingos galvosenos. Visos tos «partijos ir partijėlės» dingio be pėdsako todėl, kad jau ir taip negausia mūsų kolonija visu suskaldė į atomus ir supudė bei apvykę būsuomenę iki auščiiausio laipsnio, kuri tik dėl to ir dabar dar yra abejinga rimtai daromam darbu. Antra, jas kūrė tie patys, kurie turėjo pelno arba sąskaitų suvedimo tikslus, kuriems rimtas ir išsivijai naudingas darbas niekad į galvą neatėjo. Tie patys ir dabar stengiasi kenkti kūrybiniam darbu.

Jie buvo idėli idealistai ir kas tik nori, kai jautė litą. Dingo litas ir šitie «kankiniai už idėją», kaip niekingos reptilijos nušlavžė prie červonco. Tai be principų, išsigimę ir dvasiniai supuvę žmonės. Prisiminkime tik laiką ir pas mus, Urugvajų. Kai buvo jaučiama galimybė prie lito pasišildyti, mes matėm žmonių, kurie bažnyčioje visa gerklė šaukė «pulkim ant kelių», varžėsi dėl tautiskumo, o šiandie tie patys žmonės sukoja de-

šimtis pežų Lietuvos okupantams, neša vainikus ant Stalino diktatūros atstovo kapo, dalyvauja komunistų parengimuose ir bendradarbiauja jų padoje. Lygiai ir vakar buvę socialdemokratai, šia organizavę sąjungą, labai smerkę diktatūrą, bet pajutę červonca, spiovė vakarykšties draugams bei demokratijai į veidą ir šlužiškai atsigulė ant pilvo prieš bolševikų diktatūrą, nuėjo mokytojauti komunistams ir Palieknio slapyvarde komunistų «Darbe» išsigimusiai smeizdamas pasaulio demokratiją, kelia į padangas raudonojo caro diktatūrą.

Iš virš pasakyto, nereikia suprasti, kad mes taip manome apie daugelį. «Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija» sudaro ne viena srovė. Čia yra socialistai, tautininkai, katalikai, laisvamanių ir kitų. Bet turim bendrą kalbą ir bendrą darbą, nes jau sudaro ne pelnagaudos, ne pigiai išparduodantieji idėjas, bet pirmoji eilė lietuvių, kuriems rūpi nepriklausoma ir pačių lietuvių valdoma Lietuva.

Baigdamas noriu priminti, kad mums, Urugvajaus lietuviams dabar kaip niekad reikalinga sąjungti dar sveikomis pasifiksias jėgas. Ir katalikas ir socialistas, tautininkas bei kitai taip manantis lietuvis, dabar kaip niekad yra šaukiamas pavergtos Lietuvos ir po pasaulį išblaškytų jos vaikų dirbti išvien. Todėl visi kokių išsikimimų nebūtumet, bet jei jaučiatės tikrais lietuviams, nepasiduokit piktiems gandams, neklusaukykit Lietuvos laisvės priešų išmishų, bet stokit draugijon nariais ir padėkit dirbti. Tik bendrai daug padarysim, išvengsim klaidų ir buvusius pataisysime, o mūsų vieningas darbas tarsi vamikuosis gausiais vaisiais.

Atėkit su lietuvių nuosirdumu, su patriotiniu ryžtumu padėti okupuotai Lietuvai ir jos tremtiniams; be blogų tikslų draugiją pakreipit vienon ar kiton politiną pusėn. Jei vieni ar kiti imtų draugiją traukti savo nuomonės pusėn, ji tuomet virstų grupės draugija ir susilauktų to paties likimo, kokio sulaukė visos iki šiol buvusios organizacijos. Todėl mes, kviesdami atėti į draugijos narius visus geros valios lietuvius, kad pakėlus draugiją ir išlaikius žurnala, primenam, jog stengsimės draugiją laikyti senuose jos principuose ir priešintis jos kreipimui į kraštutinumus. Tegul ji ir buna nepartinė «U. L. Kultūros Draugija», arba vienas lietuvių būrys žydinys, kuriame visi lietuvių patriotai gali darniai ir broliškai dirbti Lietuvos laisvei ir mūsų kolonijos gerovei.

Petras Korkuzas
«U. L. Kultūros Draugijos» išdininkas ir
«Laisvosios Lietuvos» administratorius.

LIETUVIŲ KULTŪROS DRĄGIŲSIS VEIKIMAS

PRASOM NEUŽMIRSTI

Kūd sekmadienį, gegužės 12 d. s. m. «U. L. Kultūros Draugijos» patalpose įvyks iškilmingas Motinos Dienos minėjimas. Programą sudarys: (domi paskaita, vaidinimas ir lietuvių dainų koncertas bei deklamacijos. Pravidės lygiai 5 val. po pietų.

Sokiams gros specialus orkestras.

LIETUVIAI TREMTINIAI PRASO

«Laisvosios Lietuvos» redakcija gauna laiškus nuo lietuvių tremtinių iš Švedijos, Danijos, Vokietijos, Belgijos, Austrijos, Italijos, Prancūzijos ir net tolimosios Indokinijos. Tuose laiškuose mūsų broliai, be savo kasdienių vargų ir rūpesčių, ypatingai nusiskundžia ir lietuviškos patriotinės spaudos trūkumą. Redakcija kiek galėdama tenkina tremtinių prašymą, bet jai vienai, be talkos nuoširdžių lietuvių patriotų būtų persunkti.

Mūsų kolonijos kapelionas, gerb. kun. Stan. Grigaliūnas pasiūlė šį reikalą taip išspręsti. Jis pasakė: «Lai kiekvienas rimtas lietuvis patriotas užprenumeruotų vienam tremtiniui metams «Laisvąją Lietuvą» ir lai veda su tuo tremtiniu susirašinėjimą. Tai bus vieniandeniškas. Užprenumeravęs vienam tremtiniui žurnalą ir vesdamas su juo susirašinėjimą, jis sužinos daug iš Lietuvos ir tremtinių gyvenimo, tremtinys turės žurnalą ir ryšius su laisvaisiais lietuviiais, o redakcijai padengs finansinis sunkumas». Čia pat kapelionas ir užprenumeravo vienam lietuviui tremtiniui «Laisvąją Lietuvą» į Daniją.

Urugvajaus ir Argentinos lietuviai patriotai, paėmė šį patriotinį pavyzdį ir užprenumeruotė tremtiniams «Laisvąją Lietuvą». Kiekvienam, kuris užprenumeruos, tam duosime to tremtinio adresą, kad susirašinėti ir tuo pačiu pajėvintų liūdnas bei pilkas brolių tremtinių dienas.

PRASOM

«Laisvosios Lietuvos» administracija pakartotinai ir nuoširdžiai prašo gerbiamuosius skaitytojus ir savo atstovus, kad prenumeratų pingus siųstų išpirkę Giro Postal ir Valor Declarado, administratorius Petro Korkuzo vardu. Taip siunčiami pinigai yra gaunami be didelių keblumų.

Amerikos lietuvius užsiprenumeruojančius «Laisvąją Lietuvą», prenumeratas prašom siųsti doleriais, įvertintuose laiškuose ir taip pat administratoriaus vardu.

NAUJOS PLOKSTELĖS

Paskutinėmis dienomis New Yorke, per Mutual WOR studijas, žinomas Amerikos lietuvių muzikos Adomas Jezavitus ir jo radijo orkestras įgrojo naujas lietuviškas plokšteles. Kartu prie šokių muzikos, laudies daineles įdainavo Violeta Prancusk ir Edna Rokas, duetas. Naujas ir gražias šias plokšteles jau išleido Continental Rekordų Ko.

Rep.

LIETUVIŲ ŽINIOS

Periodinis Danijos lietuvių tremtinių žurnalas Tai rūpestingai suredaguotas ir meniškai atspausdintas stambus leidinys. Jo turinys pilnai nušviečia lietuvių tremtinių gyvenimą ir jų vargingus rūpesčius Europoje. Jis ypatingai idomus ir lengvai skaitomas. Pamatyti jį galima «Laisvosios Lietuvos» redakcijoje. Taip pat ir užsiprenumeruoti.

THE BALTIC REVIEW

Jau gavome Nr. 2 ir 3 šio stambaus Baltijos mokslininkų bei rašytojų žurnalo anglų kalba. Mokantieji anglų kalbą gali jį įsigyti ir užsiprenumeruoti «Laisvosios Lietuvos» redakcijoje.

MARGUČIŲ KONKURSA

Vėlykų proga, «U. L. Kultūros Draugija» paskirdama kelias premijas, surengė Vėlykų Margučių konkursą. Konkurse dalyvavo: V. Bagurskas, A. Vitkauskaitė, V. Dizonaitė, F. Grigas, V. Alekna, V. Čirpus, E. Grėbliūnas, S. Zukelytė, G. Pagarauskaitė ir V. Balikonis.

Pirmą premiją laimėjo moksleivė G. Pagarauskaitė, antrą V. Bagurskas, trečią V. Alekna, ketvirtą V. Čirpus ir penktą V. Dizonaitė. Už meniškumą margučius, pagirimą ir dovanas gavo: F. Grigas, E. Grėbliūnas, S. Zukelytė ir A. Vitkauskaitė.

Konkurso Komisiją sudarė: J. Ramonas, A. Brazys, J. Bisišis ir P. Korkuzas.

NARIAMS IR SKAITYTOJAMS

Kadangi draugijos išdininkas ir «Laisvosios Lietuvos» administratorius, būna raštinė kiekvieną dieną nuo 7 val. vakaro, o sekmadieniais visą dieną, todėl gerb. draugijos draugijos nariai prašomi rasti progas apsimokėti nario mokesnį ir už «Laisvąją Lietuvą», nes visus aplankyti dažnai būna neįmanoma.

Gerbiami žurnalo atstovai prašomi taip pat atsiskaityti su administracija, nes sekančiame žurnalo numery reikės skelbti naujieji skaitytojai.

Administracija.

VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

„Urug. Liet. Kultūros Draugijos“ visuotinis narių susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės mėn. 19 d. 4 val. po pietų, draugijos būstinėje c. Rio de Janeiro 4001. Cerro.

Bus svarstoma ypatingai svarbūs draugijos ir spaudos reikalai, todėl visi nariai prašomi punktuotai dalyvauti. Susirinkime bus priimami nauji nariai, narių mokesčiai ir žurnalo prenumeratos.

Valdyba.

SKAITYTOJAI DOVANOSITE

„Laisvosios Lietuvos“ šis numeris, dėl Velykų švenčių ir nenumatyti įvykių spaustuvėje išėjo kiek suvėluotas, už ką labai atsiprašom gerb. skaitytojus. Atteityje tas nepasikartos ir „Laisvoji Lietuva“ reguliariai išeis, kiekvieno mėnesio antrosios pusės pirmosiomis dienomis.

Administracija.

PADĖKIME SUSIRASTI-SAVUS

Per „Laisvosios Lietuvos“ redakciją, šie lietuviai tremtiniai paieško savo giminių:

Vytauta Butrimas, gyvenąs Danijoje, paieško brolio Alberto Butrimo, gyvenančio Urugvajuje. Povilas Rapševičius, gyvenąs Vokietijoje, paieško brolio Vlodo Rapšio, gyvenančio Urugvajuje. Povilas Burneikis, gyvenąs Vokietijoje, paieško Rapolo Bakanausko, gyvenančio Urugvajuje ir Juozo Aršausko, gyvenančio Argentinoje Paulina Milenienė gyvenanti Bavarijoje, paieško savo sesers Onos Kanapackaitės, gyvenančios Urugvajuje. Jonas Misūnas, gyvenąs Danijoje, paieško savo dėdės Augustino Misūno, gyvenančio Urugvajuje ar Argentinoje. Kazys Savačanskas, gyvenąs Švedijoje, pakartotinai paieško savo tėvo Aleksandro Savačansko, kuris yra mechanikas ir gyvena Montevideo mieste. Edvardas Stunžėnas, gyvenąs Bavarijoje, paieško savo pusbrolio Juozo Stunžėno, gyvenančio Brazilijoje. Juozas Buškevičius, gyvenąs Bavarijoje, paieško savo seserį Antosę ir Veros Buškevičiūčių, gyvenančių Argentinoje, Buenos Aires mieste. Petras Lapienis, gyvenąs Danijoje, paieško savo dėdės Kazio Kuprio, gyvenančio Argentinoje.

Paieškomi arba apie juos žinantieji gali kreiptis redakcijon dėl smulkesnių žinių ir adresų gavimo.

NAUJI LEIDINIAI

„Laisvosios Lietuvos“ redakcija pradėjo gauti du nauji lietuvių laikraščiai, tai „Kalifornijos Lietuvis“, leidžiamas Los Angeles ir San Francisco Amer. Liet. Tarybos Skyrių ir Švedijos lietuvių dvisavaitraštį „Svetur“, kuris ypatingai turiningas, meniškasis ir įdomus.

REDAKTORIUS ATSAKO:

V. Ščerbauskui, Indokinijoje. — Laišką gavome ir „Laisvąją Lietuvą“ sinčiam, Mūsų broliškai sveikinimai ir linkėjimai lietuviams, Sveitimsalių Legiono kariams.

P. lei M. Balkauskai, Anglijoje. — Tamsa mums siųstus tremtinių raštus gavome ir širdingai dėkojam už nurodymus. Raštai pasinaudosime, o tamsta patarpinkausite tremtinius ir su žurnalu.

K. Vidikauskui, Philadelphijoje. — Eilėraštį gavome. Tarpinsim. Neužmirškite mus toliau.

Rev. A. Sabas, Madrid. — Laišką gavome ir „Laisvąją Lietuvą“ pradėjom siųsti.

A. Šs, Švedijoje. — Raštus gavome ir pasinaudosime. Ačiu. Prasomų laikraščių jums jau pasiuntėm.

L. S. - us, Paryžiuje. — Laišką gavome ir žurnalą siunčiam. Ačiu už žadėjimą tarpinkauti.

J. Jus, Vokietijoje. — „Laisvąją Lietuvą“ pasiuntėm nurodytu adresu.

A. Gs, Donijoje. — Rašiniu pasinaudojome, ačiu ir neužmirškite mums parašyti. Palaitienės broli suradom.

Mr. Budrikas, Amerikoje. — Prenumeratą ir raštus gavome. Ačiu, jus pasinaudosime.

J. Gs, Danijoje. — Ačiu už raštus, žurnalą ir linkėjimus. Prašom nepamiršti mūsų ir toliau. Tamstos laiską įteikėm prašytam asmeniui Argentinoje.

B. Bs, Austrijoje. — Ačiu už nurodymus. Jais mielai pasinaudosime. Jums žurnalą ir X X išsiuntėm.

I. Kirvelaitis, Vokietijoje. — Laišką gavome ir ko prašt išpildėm.

Br. Ketarauskui, Vokietijoje. — Raštus sunaudosime, ačiu.

DĖKOJA

Panelei Stasei Žukelytei, kuri Velykų loterijoje išlošus dailės paveikslą padovanojo ji „U. L. Kultūros Draugijai“ ir p. Antanui Stendeliui, parūpūstiam „Laisvės Varpui“ meniškais rėmus, lietuviškai dėkoja:

U. L. K. Draugijos Valdyba.

LIBRERIA Y JUGETERIA

— SELECTO —

de

Hosmar Gerin

Calle GRECIA 4215 Cerro.

Al lado del Cine.

Ofrece toda su mercadería a un 30% de rebajo a los suscriptores de esta revista. Libros castellano y extranjero.

Linksmą Diena ...

Po rimties, susikaupimo ir atgailos laiko, gavėnijos, pradeda linksmąjį vėlykų laikotarpį. Tai džiaugsmo ir dvasios pakilimo laikotarpis. Ir kodėl gi nesidžiaugti, jei «linksmą diena mums nušvito, visi troškom džiaugsmo šito. Kėlės Kristus, mirtis krito. Aleliuja, Aleliuja» (Vėlykinė giesmė). «Apie tai jums esu sakęs, kad džiaugtumėtes mano džiaugsmu ir jūsų džiaugsmas būtų pilnas» (Jon. 15, 11). Ir niekas jūsų džiaugsmo neatims» (Jon. 16, 22).

Džiaukimes, nes «Žodis tapo kūnu ir gyveno mūsų tarpe» (Jon 1, 13). Jei tik gerai pasinaudojome gavėnijos laiku, Kristaus kančia, sutvarkėme mūsų sąžines, tai belieka tikėtai džiaugtis. Štai ką sako Sv Dvasia evangelisto lūpomis: «Linksminkitės ir šokite iš džiaugsmo, nes jums yra skirtas didis atpildas danguje» (Luk. 6,23). Dvasinis džiaugsmas paeina iš sielos artumo su Dievu. Juo žmogus bus artimesniam sątykyje su Dievu, juo bus linksmesnis, nors ir dideliuose nepasisekimuose. Žinoma, čia nekalbama trumpalaikius, žiežirbinius linksmumo pasireiškimus kokio nors žemiško pasisekimo, įsigėrimo proga ir t. t. Imkime klasinį Sv. Elzbietos, Vengrijos karalienės, pavyzdį.

Ji dar maža būdama pastebi, kad kai kurie asmenys meldžiasi labai rimta ar net rusčią veido išraiška ir sako: «Kodėl jie taip meldžiasi? Atrodo, kad Gerąjį Dievą nori pagązdinti»... Ji gi visuomet mėsdausvis linksmą veido išreiška. Atsitinka nelaimė: miršta vyras. Lieka našlė. Įdešiniai ją išvaro iš rūmų. Eina elgetauti linksmą giedodama «Te Deum laudamus». Tai didvyreskumas!

Kaip graži, nedirbtina nuotaika yra sielos grimumo atspindys, taip nuolatinis paniurimas, nerviškumas, lūdėsny, yra vidujinio pakrikimo ženklas. Iš tos ligos reikia gydytis. Jog plaučiais sergą ligoniai eina į kalnus, kvėpuoja kalnų oru. Dvasios ligoniai: sursum corda. Aukštytyn širdis ...!

Dvasinis džiaugsmas yra Dievo dovana, bet drauge ir mūsų nuopelnas. Dievas nori, kad už tai kovotume ir prašytume Jo pagalbos.

Atvertime mūsų sielos dirvą, kad Viešats joje pasietų šventą džiaugsmą ... Tesužydi mummyse lietuviško pavasario gėlės ... Mūsų kilnūs darbai teduoda gausų džiaugsmo derlių, kurio niekas iš mūsų neatims (Jon. 16,22).

Aleliuja!

P R A N Š I M A S

Kadangi Montevideo Arkivyskupas kun. Stan. Grigaliūnas priskyre prie savo katedralinės bažnyčios, tai lietuviškos pamaldos, pradedant gegužės mėnesiu, Cerro parapijos bažnyčioje legalės būti tikėtai viena verta mėnesyje, būtent, kiekvieno mėnesio pirmą sekundę, 10 val.

AR TURIME SIELĄ?

Taip. Dalykas neabejotinas. Jog mummyse kas tai gyvena, mūsų kūno sąnariams įsako judėti, veikti. Mummyse kas tai jaučia, per-

gyvena, pažįsta, mąsto ir laisvai veikia. Tuo gi tarpu mūsų kūnas patsai savaimi nejuda, nejuda, neturi gyvenimo, atjautimo, supratimo, valios. Taigi mummyse yra kas tai nepaprasto, skirtingo nuo kūno. Tasai «kaž kas» ir yra mūsų siela.

Sielos ypatybės: dvasinė, laisva ir nemari. Sielos dvasingumą tvirtina jos veiksmai, kaip Dievo bnvimą Jo darbai. Pagrindinė taisyklė: kiekvienos būtybės darbai panašūs į jo prigimtį. Mūsų siela atlieka dvasinius veiksmus: mąsto, sprendžia, duoda parėdymus. Taigi ji yra dvasinė.

Mūsų siela yra laisva, gali laisvai veikti, pasirinkti gerą ar blogį. Pati gvyvė savaimi ne atsiranda. Viskas paeina iš Dievo. Taigi Dievop ir turi grįžti.

LIETUVIS URUGVAJUJE

IS VYTIEČIU VEIKLOS

U. J. Draugijos «Vyti» Valdyba praneša savo nariams kad kiekvieną sekmadienį nuo 2 val. po pietų, gatvėje Rio de Janeiro 4001 ivyks dainų ir valdybos repeticijos, o vėliau įvairūs sporto žaidimai.

Vytiečiai, prisijaučiantieji ir bendrai lietuvių jaunimas bei suaugę, kurie myli meną ir sportą prašomi dalyvauti.

Valdyba.

ATSISTATYDINO

U. J. Draugijos «Vyti» kasininkas Jonas Blaževičius, dėl susidariusių jo kasdienuose reikaluose nepalankių sąlygų iš kasininko pareigų atsistatydino. Jo vieton tapo išrinktas plačiai žinomas vytielis Edvardas Grėblūnas. Atsistatydinusiui Jonui Blaževičiui draugija dėkoja už pasidarbavimą ir tikri, kad jis kaip energingas vytielis ir toliau vytietiškai dirbs.

Valdyba.

APIE VISUOTINĮ SUSIRINKIMĄ

U. J. Draugijos «Vyti» Valdyba, norėdama plačiai informuoti savo narius apie atliktus valdybos darbus ir reikiamai aptarti tolimesnės veiklos planą susaukė visuotinį narių susirinkimą, kuris įvyko kovo mėn. 31 d. š. m. dalyvaujant visiems nariams.

Susirinkimą atidarė draugijos pirmininkui, jos sekretorius perskaitė praėjusio susirinkimo protokolą, kuris be patalų liko priimtas ir vėliau draugijos įstatas, nes nekuriė nariai turėjo neaiškumų, tačiau kokių patalų nebuvo. Vėliau, draugijos pirmininkas padarė platų pranešimą apie atliktus ir numatomus artimesnei atečiai darbus, o kasininkas kasos stovį. Pirmininko pranešimą entuziastiškai nariai sutiko ir vienbalsiai jį priėmė.

Susirinkimas baigėsi patuliusiu upu ir narių pasiryžimu padvigubinti darbą, kolonijos patriotinio jaunimo progresui ir Lietuvos garbei bei laisvei. Priimta 6 nauji nariai.

Krps.

KITI APIE MUS

Populiarus ir patrauktinis Amerikos lietuvių savaitraštis «Sindara» š. m. 4 numeryje taip atsiliepa apie mūsų žurnalą «Laisvoji Lietuva»:

«Lietuvių šeimai Pietų Amerikoje nėra skaitlinga, bet ji patriotiškai nusitelkusi ir gerai organizuota. Mus pasiekė Urugvajaus lietuvių žurnalas «Laisvoji Lietuva», kurios tu-

rins yra toks, kad miela skaityti. Jis tvirtai gina nepriklausomos Lietuvos interesus ir plačiai aprašo vietinį gyvenimą.

Tas žurnalas jau gyvuoja išėjus metus ir turi daug rėmėjų. Jo adresas ir t. t.

PAGERBTAS KAPELIONAS

Montevideo Arkivyskupas, įvertindamas mūsų kolonijos kapeliono, kun. Stan. Grigaliūno darbštumą, jį pakvietė pedagoginėms pareigoms į miesto centrą, jis ir toliau pasi-
lika lietuviškosios kolonijos kapelionu.

Geriausio pasisekimo norime vietoje.

PO VELYKŲ

Kaip niekad linksmai, lietuviškai ir masiniai susirinkę, Urugvajaus lietuviai šiemet praleido Velykų šventes. Dar tolokai prieš penktą valandą, erdvios «U. L. Kultūros Draugijos» patalpos buvo perpildytos rinktinės lietuvių visuomenės iš sostinės, iš apylinkių ir net tolesnių provincijų. Tokiam pasisekimui daug padėjo pasiūlykę ypatingai gražus oras, įdomi programa ir čia garsum, maestro Jorge Drafto vadovaujamas orkestras. Svečiai iki ašarų prisijuokė iš komedijos «Lazdų Gydotojas», kurios roles nepaprastai sklandžiai ir natūraliai suvaidino panelė Alba Grigaitė, panelė Leokadija Mockevičiūtė, ponita Alda Steponienė ir pp. Stasys Stendelis, Jonas Stendelis, Juozas Arbaciauskas, Vladas Kriščiūnas ir O. Stabinskas. Solo vėliau dainavo kolonijos mylimas dainininkas maestro V. Dorelis, «Kur Bakuzė Samanota» ir «Ant Marių Krantelių». Jam akompanavo A. Dorelis ir K. Vilkas. Kaip visuome patrisi ir žavingai deklamavo vyriai Edvardas Grėblūnas. Po programos, linksmūs šokiai ir dar linksmesnės lietuviškos svečių dainos nusitęsė iki gilaus vidurnakties. Tvariai buvo pavyzdingi, visi svečiai patenkinti.

Ss.

SUSIŽEIDĘ MOKSLEIVĖ

Neseniai, sportiniame pasijodinėjime krito nuo aršo ir sunkiai susižeidė, lietuviškait vytielė, gabi pešėja ir autiškosios industrijos mokyklos mokinė, pė Aldona Dorelytė. Gydosi tėvelių namuose. Jaunai patriotei linkime greitai ir laimingo pasveikimo.

TURĖSIME NAUJĄ IMONĘ

«Laisvosios Lietuvos» redaktorius ir žinomas visuomenininkas, gerb. Julius Jazauskas jau pradėjo statybą modernios baldosų įmonės, Villa del Cerro rajone.

Urugvajaus lietuviai galės greit pasinaudoti savos firmos teisingu, skubiu, sąžiningu ir pigesniu patarnavimu.

Cierikiškis.

Lietuviai Argentinoje

PIRKO ŪKĮ

Ponai Grauziniai pereinai metais pirko iš Hipotekos Banko Kordobos provincijoje 569 ha. ganyklos su nameliu, kurį atremtatavę mano ten praeitai su šeima atostogas. Už žemę su komisu ir žyminiu mokėsiu p. Grauziniai sumokėjo gyvnis pinigais 6522 pezų. Kitiems mūsų tautiečiams taip pat patartina pirkinėti žemę per Hipotekos Banką, nes tuomet galima nebrangiai įgyti ūkelius labai patogiomis sąlygomis.

PILIEČIŲ ŽINIAI

Lietuvos piliečių žiniai pranešama, kad Lietuvos Pasiuntinybės Sveicarijot kanceliarija ir archivi yra perkelti į Lietuvos Pasiuntinio Sveicarijot Dr. Jurgio Sautio gyvenamą vietą: Casa Mafalda, Lugano - Suvigliano, Susse.

Turintieji reikalų į mūsų Pasiuntinybės Sveicarijotje prašomi ir kreiptis čia nurodytu adresu.

PUIKIOS KRIKSTYNOS

Vasario mėn., 24 d. š. m. p. Povilonio vasarvietėje įvyko ponų Natalijos ir Antano Parsėlių antrojo sūnaus Rapolo - Jurgio krikštynos, kuriose dalyvavo šeši lietuviai kunigai ir per 50 svečių. Kūmais buvo p. J. Gilvydis ir p. M. Benduriniene.

SPAUSDINS SAVO KURINIS

Muzikas - kompozitorius p. V. Rymavičius iš Jungtinių Amerikos Valstybių ir kitur yra gavęs daug pareikalavimų atsiųsti savo kūrinius. Taigi dėl što ir išgijo «Litoprint» mašina, kurios pagalba galės gaidis spausdinti. Atspausdinęs ir sutvarkęs visų prašymus galės patenkinti.

LIETUVOS ISDAVIKU «KONGRESAS» IR K. NORKUS

Urugvajuje yra lietuviškai kalbančių Maskvos patriotų dvišnavatinkas, toks «Darbas». Nežūrint jo prasto redagavimo ir dar prastesnės lietuviškos rašybos, tam lapeliui reiklia pripažinti bent jo avirumą. Jis be jokios kaučės griežčiausiai laikosi NKVD linijos garbina Lietuvos pavergėjus, džiaugiasi enkavedistų vykdomu lietuvių tautos naikinimu ir šmežia lietuvius patriotus. Vienu žodžiu, jis aiškus.

Taigi šių lietuviškai kalbančių stalinčių ofiozukas šiomet, apie rugsėjo mėn. paskelbė reikalą Montevidejuje susaukti tarybinės Lietuvos šalininkų «kongresą», kuriame busią kalbama Pietų Amerikos lietuvių vardu. Pagal šaukimo komisijos pranešimą, tas «kongresas» turėsiąs pasisakyti už Lietuvos pavergimą, protestuoti prieš laisvosios Lietuvos P. Amerikot įstaigų veiklą ir pasmerkti mūsų tautos laisvės bylą ginančius, pravardžiuojant juos «nacišaisiais». Be to, būna prašoma, kad P. Amerika neišleisų lietuvių tremtinių, kuriuos stalincai vadina «liaudies priešais».

Nė vieno tiesos žodžio nepasakęs apie «Darbą» ir per jį reklamuojamą tą «kongresą», štai ir Norkus - Ožinsko anarchistas «A. L. Balsas», jau stoja išgamoms į talką. Savo balandžio 11 d. numerį jis giriasi, kad Montevideo «draugų» vadai, buenosairiečių «draugų» lydimi, svečiavosi «Balse» ir kad tartasi apie «ruošiamo P. Amerikas lietuvių kongreso reikalus».

Kad kitose šalyse gyvenantieji lietuviai nepastebėtų to «kongreso» raudonos spalvos, Norkus suktai nurašo, esą, mokyklų, savišalpinių draugijų ir bendrai išvieiško kultūrinio darbo reikalus svarstant turėtų rasti bendra kalba...

Kada gi «patriotinis» «Balsas» liausis veidmainiavęs?....

Ks.

Casa Lira

1926 metais apdovanota aukso medaliu
— Tarplautinėj Parodoj Lietuvoje —

Visų rūšių piųjų taisyimas, sustygvavimas, naujų darymas ir pertvarkymas. Lietuviams nuolaidos Savininkas Antonas Dambrauskas

San José 1015

Tel. 8 56 55.

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVĖJAS

Motiejus Boliauskas

Calle Francisco Tajas 1195 P. 2. Ap 7.

Siuvama visų rūšių rūbai, geriausių medžiagų ir pagal pasukimus madu reikalavimus. Savas prisavą, nes raite garantuotą darbą ir ekonomišką kainą.

Pavergtoji LIETUVA

JAU LIKVIDUOJA IR SAVUOŠIUS

Pasirodė, kad rusai Lietuvoje ne tik mėginusius gan prie jų prisitaikinti, bet ir lietuvius komunistus pradėjo likviduoti.

Prieš kiek laiko buvo gauta žinių, kad Juozas Keliuotis, žinomas žurnalistas ir «N. Romuvos» redaktorius, vaidina svarbų vaidmenį sovietų literatūroje. Vadinas ir šis vyras buvo bendradarbiavimu su bolševikais išsigelbėję nuo išstremimo. Bet jo pastangos nuėjo veltui. Dabar gauta žinių, kad Keliuotis suimtas ir, žinoma, bus išstremtas Rusijon.

Prieš kiek laiko buvo pranešta, kad suimtas ir komisaras J. Vaisnora. Kiek sentau buvo likviduotas komisaras M. Mickis. Yra žinių, kad Salomeja Nėris, pradžioje smarkiai giedojusi apie Stalino saulę, bet paskui nusivylusi ir išdrusijusi pareikšti nuomonę dėl rusų žiaurumų, enkavedistų buvo užkankinta ir paskelbta, kad mirusi. Neseniai vėl gauta žinių, kad paralyžius sutraukęs Liudis Gira. Jo gyvybė esanti pavojuje. Aišku, kad ir Gira «mirs» arba dings, kaip dingo Angarietis, Vilėnas, Matulaitis, Rasikas ir daug kitų.

Iš visko matom, kad greitai laiku ir lietuviams komunistams Lietuvoje nebebus vietos. Jų vietos užims Kopeikolubovai, Elimovai, Gorloriezovai ir kiti panašūs. Greit ateis eilė ir ober judošiu Paleckiu.

CARU PĖDOMIS

Sovietų Rusijoje, tariamo socializmo skubiai ir planingai kratomasi. Apie kaibama tik dėl mulčių arba užsienio propagandų, o viduje keltama ir garbinama maskoliškojo imperializmo nešėjai, arba supuvę despotai carai ir jų generalai. Caras Jonas Žiaurasis, užmušęs tikrą savo sūnų ir išžudęs mases rusų liaudies, caras Petras Didysis, pagarsėjęs palaidu gyvenimu cariene Katrė dabar pavirto komunistų garbinamais didvyriais. Pa vyzdžiu, caro generolo M. Kutuzovo sukakčiai pagerbti «Pravda» ir «Izviestija» iš 4 laik rašio paslapį paskyrė po 2 jo garbei. Kutuzovo sukakčiai paminėti net ir Vilniuje, nes pastarasis, mat, net du kartu buvo caro gubernatorium Lietuvoje. «Izviestija» 219 nr. praneša, kad Kutuzovo 200 metų gimimo sukakčiai paminėti Vilniuje buvo surengta specialiai paroda. Iš archyvų buvo ištraukti bet

kokie su Kutuzovu turį ryšio raštai. Be kitų dokumentų buvo išstytos ir jo karinių žygių schemas «Nuo Nemuno iki Maskvos» ir atgal.

Reikia tikėti, kad Vilniuje netrukus bus bolševikų pagerbti Muravjovas Korikas bei Kražių skerdynių banditas Klingenberg ir paskelbti tarybų Lietuvos didvyriais.

TAIP DABAR LIETUVOJE «LYGŪS»

Pabėgę iš Lietuvos žmonės, kuriems teko tarnauti pas komisarų pasakoja, kad Lietuvos okupantai, rusai valdininkai ir kariniai ypatingai gerai gyvena pavergtoje Lietuvoje. Jie pasirinkę geriausius namus atėmė juos iš savininkų ir apsigyveno patys. Priskandavę puikiausių mobilių, nusavino sau privačius automobilius ir bendrai įsirengė, kaip dideli aristokratai. Jų stalai linksta nuo įvairių valgių ir brangių gėrimų. Tuo tarpu sugriautų miestų, miestelių ir išdegtųjų kaimų žmonės gyvena išsikasę žemėje urvus iš kurių rūstas nedidelis kaminėlis. Jie valgo tik bulves, kurias irgi pagal maisto kortelę ir mažais kiekiais gauna. Darbininkų moterys nežūrint, kad turi mažus kūdikius yra priverstos lygiai su vyrais dirbti, nes kitaip atima maisto kortelė. Visi paugliai vaikai stovi eilėse prie kooperatyvo, kur pagal normą duoda bulvių, pėlinės duonos ir avižių. Valdininkai eilėse nestovi. Jie turi atskirą kooperatyvą ir tik jiems skirtas valgyklas.

Tokia dabar «išlaisvintoj» Lietuvoj lygybė ir laisvė.

VIETON DUONOS MEDALIUS

Žinios iš Lietuvos skelbia, kad Lietuvos darbininkų padėtis tiesiog yra tragiska ir nusivylimas ima reikštis protestais, bet tokie tuojau apšaukiami «liaudies priešais» ir iš nakties dingsta. Darbininkų atlyginimas ypatingai mažas, o pragyvenimas nežmoniškaai brangus. Dirbti turi daug ir vis komisarų raginami stachanoviškai. Kad daugiau iš darbininkų išsulpus sveikatos ir pateisnus viršvalandžius, valdžia sugalvojo vietoje padidinti maisto kiekį, duoti po medali. Tokių beverčių išdalyti tik gruodžio mėnesį bolševikai išdalinę net 500. Bet duonos kortelių nei vienam nepadidino.

SUVARŽYMAI

Einant tarybų Lietuvos paskutiniuoju parėdymu, griežčiausiai uždrausta žmonėms išvykti į užsienius. Kurie mėgins slapta bėgti, tai einant vasario 8 d. 1945 m. dekretu, enkavedistų pagauti bus šaudomi vietoje, o jei kuris pabėgs, to atsakys šeima ir artimesnieji giminės.

DABAR LIETUVOJE

Paskutinės žinios iš Lietuvos kalba apie neapsakomai sunkų gyvenimą. Nors pilnas badas dar ir nesąs, bet jis dideliais šuoliais artėja. Nuolat žvalgybininkų naktimis grobiami ir nežinia kur išvežami žmonės, visuose kelia baimę, netikrumą, nežinomą ateitį. Visur slankioja mažais būreliais sulyse, išbadėję ir psumnogiškai našlaičiai.

Lietuvos ūkis galūtinai apiplėstas. Kas buvo dar likę nuo nacių okupacijos, tai baigė išplėsti bolševikai Vien tik galvijų raudonoji armija atėmusi 80%. Tai dabar retas kuris ūkis beturi karvę ar arklį, o laukų darbai jau prasideda. Bendrai, tur nepažvelgti, visur baisus nusiminimas, vargas ir skurdas.

NAUJI PASAI

Moskvos radijo praneša, kad Lietuvoje įvedami bendri, tai yra rusiški pasai, kuriuos privalo turėti visi nuo 15 metų. Neišsiėmę tokio pasą negalės keliauti, kur nors apsisotiti, gauti darbo ir maisto kortelių. Pasus išdavinės vietos milicija.

ATEMĖ RADIOJO APARATUS

Pastaraisiais mėnesiais ir specialiu dekretu bolševikai įsakė Lietuvos gyventojams at-

duoti visus radijo aparatus. Už neatidavimą ir klausimą žinių iš užsienio, dekretas kalba apie konfiskavimą turto ir net mirties bausmę.

STACHANOVIZMAS ANTRAIP

Lietuvos komunistų spauda dideliu supykimu bara Panevėžio muilo kombinatą, kad tas laike 8 mėnesių nesugebėjo pataisyti mažųjų techninių trukumų ir nepaleido fabriko į darbą.

Pasirodė, kad «tarybiniai inžinieriai», sudėjo visai netinkamas sijas, o darbininkai visi sako: «nėra ko karščiuotis. Muilą vistiek išsivež Rusijon». Taip ir išėjo stachanovietis-kaf, tik nepilnai rusiškai.

NAUJI LIETUVOS «DIDVYRIA!»

Vilniaus radijo paskelbė, kad ksilingas Paleckis apdovanojęs ypatingai pasižymėjusius «lietuvius». O tų «lietuvių» štai kokių esama: Morozov, Kapralov, Mirancov, Bukov, Mitronov, Timofejev ir kiti panašūs.

Morozov lietuviams gerai pažįstamas, kaip bolševikų okupacinės kariuomenės 1940 ir 1941 m. viršininkas Lietuvoje. Be to, jis buvo maskolii paskirtas nuo Ukmergės apskrities «atstovu» į vyriausį Maskolijos sovietą, kaip «geriausias Lietuvos sūnus».

Skaitant šitą Maskvos despotų niekšiskumą atrodo, kad ir NKVD budelis Beria ir nė valandos kariuomenėj nebuves «maršalų maršalas» grai pavirs «geriausias Lietuvos vaikais», o tikrieji lietuviai bus išžudyti vietoje, arba bado mirtimi išmirs už Baikalo.

TOKIA LIGYBĖ

Lietuvoj ruciai įvedė 5 rūšių skirtingas maisto korteles. Ar tai nėra ruska ligybė?

Buvusi Nepriklausomos Lietuvos Kariuomenė, kurios drausme, išmokslinimu ir papuošimu gerėtosi Europa ir kurą klatingas okupantas bolševikas žiauriai sunaikino bei išžudė.

Lietuvoj siaubia maskoliai,
Pūsta, teka kraujas.
Lietuvoje mūsų broliai,
Už liuosybę kaujas,

Žirgai ant kiemų žaliųjų
Pabalnoti žvengia
Verkia sesės mylimųjų —
Vėl juos karui rengia.

Vilkai staugia, gūžiai kaukia —
Renkasi į kruvą.
• Žmonės kovos visi laukia —
Jie prikels Lietuvą.

Kariams kraujas ima virti,
Degina krutinę.
Sudiev miela, gai reiks mirti,
Už brangią tėvynę.

— Šią naktelę miego nemiegojau, Desgraciadoj linksmai uliovojau. Ištušėjo mano pinigėnė. Tegyvuoja «ruskaja» tėvyne!

— Sveikas Raulati. Tiek laiko nesimatėm, kurgi buvai dingęs? Gerai, kad su daina pasirodai. Reikšcia, gerai sekasi.

— Sveikas, sveikas mielas Rūke. Ir aš strošniai tavęs pasiilgau, bet turėjau tiek tų noposėjų, kad jokių spاسبu negalėjau pasimatyti. Tužimastis ir dabar kaip skruzdėlės šlapumas širdį ėda. Per tą marintumą ir užtraukiau punktelį Ar neužfundytum kebručėlio Rūke, gal taip sopuliai širdies nebedraskytų.

— Tai kas tau? Gal gavai laišką iš Lietuvos, kuriame rašo, kad trobos sudėgintos, kad maskolinai gimines išžudė?

— Da blogiau Rūke. Juk tu skaitai mūsų gazietoje, kad buvo laivas ir išėjo. Aš nebetrivoju Rūke, ašaros ims bėgti.

— Kvaldas gi tu Rūke. Kiek čia laivų ateina ir išeina. Dabar čia sielotis.

— Tai gi Tau vistiek, nes tu nežinai, kad čia buvo sovleckas, «Azarbirbidžian» laivas, čistai ruskos laivas, kurį mes aplinkėm, apžiūrėjom, atsivežę 4 muskolėkus girdėm, privalšinom ir išleidom. Evome jau primirše, bet tos unsvoias St. G. tas, kuris Buenos Aires iškrapšė savo vaikų alkansijns ir pametęs juos bei žmoną atbėgo Urugvajun, ėmė ir paršė. Nebeguliu, aš verkiu.

— Kur, ką paršė? Ar tik nesergi Raulė? Kas su tavimi?

— Tapat, taip ponas draugas Rūkas. Aš sergu žovicckos meilės liga. Tas trivirvis Gimbutas «Darbo» G numerį va ką paršė: «Pasauly nėra kito tokio laivo, kaip «Azarbirbidžian» Mes marėm tris simpatiškas maskolaites, skaisčias, kaip Stalino saulė. Jų kaselės autsinės, mongoliski veideliai, mėlyni rūbėliai, ružavai padurkėliai, geltonos akelės, ratlankių kojėlės, stimburingos uodegėlės,

herojiškos krutinėlės ir įbliukę pilveliai». Zinotum Rūke. Kai pabaigė Raulė Raulickas skaiityti. tai mes visi apsiopylėm kruvinom ašarom. Verkėm ir gėrėm ir gėrėm ir verkėm ir šaukėm, kad net Desgraciada plyšo.

— Tai ne naujiena Rauluti. Senai Zinom*, kad jūsy fanatizmas pavirto idiotizmu. Į Montevideo ateina šimtai milžiniškų ir modernių laivų, tačiau protingi žmonės nepuola jų žiūrėti, nevalšina jų jūrinių ir į laive esamas mergas žiūri, kaip į dorovėj nupuolusias, jūrinių meilužes. Mačiau ir aš tą mažą, aptriušusį, vos gal 8000 tonų, žibalui vežioti, greičiausiai «ištaisvintą» kokios nors Balkanų valstybės laivelį. Jo jūrininkai nuskurdę, suvargę, ubagšškai aprėdyti, neturėjo poperosų, kad jus pavaišinus, o vienas vaikas dėvėjo užaugusio vyro apdriskusius batus. O jūs puolėt žūrėti, fotografuoti ir dabar dar nenustojat žmonių južde.

— Bet tai ruskas laivas. Ruskas Rūkelī Tu žinok, kad mums viskas kas ruska, tai ir gerai, o kas lietuviška, tai fašistiška. Laivas čia nesvarbu. Sužinoję, mes tuojau išrinkom komisiją, kad toji nuėjus pasveikintų ir matrosus su Marfuškėmis užprašytų Desgraciadon į balių. Vai Rūkelī. Kai pamatėm patavą ir plaktuką, kai užlipom į laivą, tai šmero ir medžiolių kvapas net širdį apsacharino. Zinotum broliu, tai ir ruskas degutės čistu lietuvišku beržu stisduoda. Na, tai ir uostėm ruską degutą, kepurems nusiėmę bučiavome sienas, linges ir langelius. Tiesa, kad tenai buvo 12 metų berniukas, kurio kojos buvo nuğrauztos didelio vyro senų batų, bet mes tuojau sudėjome pinigų ir nupirkome pagal koją. Tiesą taip pat, kad jie neturėjo poperosų, bet už tai mes jiems fundijom geriausius Urugvajaus cigaretus, o jie mus nuvedė į tokį geležinį kalabosą ir pasakė:

«Nu, žmudina'i, nors mudžėt kurit».

— Ne kaip Raule Atvykęs į tokią tolybę «rojaus» laivas blogai reprezentuoja patį rojų, kai laivo valkežai neturi batų ir jūrininkai nefundja «rojaus» cigarečių, bet laukia iš savo baltaičių visokių dovanų. Ar tai nepakankamai rodo, kad jūsy tariamas «rojus» yra biednėsnis už Lietuvos ubagyną.

— Stoj, Rūke be aš tau galiu per valgamąją užtepti. Tu mus neuğgauliok baltaičiais, nes to nebo.

— Nesikarščiuk Raule, o geriau pasakyk, kaip jums išėjo su Marfuškėmis?

— Durnai ponas draugas. Mūsų komisija, kaip susitumdė už Marfuškas dar ant laivo, tai ir negavom nors padurką pabučiuoti. Vieni maskolėkai ryte surtyjo ir mūsų poperosus ir valgiu. O susitumdė, tai mūsų vadai. Makov, Rakov, Grebeškov ir Laptiov, kaipo ruskiai, norėję pirmenybės ir Breilingi išvadino naciū. Bet čia įsimaisė Sruļ ir Smul, tai taip ir likom be skaisčiųjų Marfuškų.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

REDENCION MELILLA

— Tel. 22-00-36 —

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama gera prekė, ekonominė kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

ORECIA 3432 — CERRO — Tel. 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis.

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados.
Métrices de Todas Clases.
Y Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

Molinos de Raffo 473-
Teléfono 22-55-05
MONTEVIDEO

Juozo Čeikaus

Vienintelis, Skubiai ir Sąžiningai Patarnaujas
Kasabos Lietuviams
B A R S — A L M A S E N A S

Calle 9 Nr. 142. Barrio Casabó.

Visų rūšių maisto produktai, įvairūs gėrimai. Visuo met šaltas alus ir ekonomiškos kainos. Nuolatinė Kasabos lietuvių užėga.

IMPERIAL

GARINĖ RŪBŲ VALYKLA

Rūbų išvalymas su šiuo "Duplex" sistema Šermenų rūbai. Dažymas ir reform avimas skrybėlių ir kostiumų. Nematomas užduymas skylių bei perpiėsimų. Lietuviams nuolaida: tik \$150 kostiumo išvalymas ir išprosyimas.

Centralinis Namai:

Calle EJIDO 1241. Tel. 91-9-10

skrysius ir dirbtuvės:

Avda. B R A S I L 3092. MONTEVIDEO

Joyería Oriental

DALMIRO BORSANI

Savininkas

Perduoda laikrodžius, žiedus brangakmenis, fantazijas, auksu išdirbtinius su įrašais vardų. Taiso laikrodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 - MONTEVIDEO Tel. 8-05-32

Restaurant y Pensión Sean Breaña

Juozas Ramonas

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvažiuojantiems iš Argentinos. Sveikas valgis. Svarios lovos pavilniam ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

- ANDES -

de

Antonio Yankus

ANDES 1257 — TEL. 8-18-05

Motery ir vyrų rūbų valymas. Visų rūšių skrybelių valymas ir reformos. Kostiumų ir paltų išvertimas. Lietuviams nuolaida.

Adolfas "IMAN" Kaušinis

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus elektros įrengimus ir pataisymus, Lietuviams Didelės Nuolaidos.

c. San José 1088

Telefonas: -- 8. 79. 56. --

Kaunas

Pieninė ir Aline

Andrius Alekšas

c. Bogotá 4001, esq. Bélgica
CERRO.

Visuomet švieži produktai, ekonomiškos kainos, skubus patarnavimas. Pasitikrinkit.

- LIBRERIA -

ESAS

Geriausių pasaulinių rašytojų knygos. Įvairūs popieriai: kartonas, celofan ir kt. Rašomieji dalykai ir mokyklų reikmenys. Atvirutės, anuomet. Užsakymus siunčiam ir paštu. Privatai rašijate: 7. 9. 12 ir 61.

Arenal Grande 2537

Tel. — 27753. — Montevideo.

Cesna Radio

Adolfas Česna
— Radijo Technikas —

Gamina radio aparatus ir taiso senus, rūpestingai ir prieinamomis kainomis. Pa-
duoda ir išsimokėjimui.

C. San Fructuoso 1827.

Montevideo.

PETRO ir BRONIAUS

Evovlucky

Pieninė — Bar — Almasenas
calle Berna 1860,

Villa del Cerro

Telefonas: — 22. 11. 94. —

Kamionai perkraustymui kiekvienu pa-
reikalavimu, įvairūs pieno ir kiti maisto pro-
duktai, vietos bei užsienio gėrimai.

PROVISION

Vilnius

Jono ir Onos

Sėesnulevičių

Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna.

Namų Dažymas ir Dekoravimas.
Jų teisymas. Taip pat patalpus vandeniekį, elektros laidus ir k.

JUOZAS VALAIKA

c. Rio de Janeiro 4001, Cerro

Darbas garantuotas. Ekonominės kainos.

Lietuviams Didelės Nuolaidos.

Domés

Lietuviai, nesiduokim išnaudojami! Visais
visokių dokumentų sudarymo, bylų bei gimini-
nių suradimui, patarimo ir kitais reikalais ir
— Laisvosios Lietuvos — Redakcijon kreip-
kitės. Patarimai ir patarnavimai veltui.